

צפית לישועה ???

5. ברכות לה.

תנו רבנן ואספת דגנך מה תלמוד לומר לפי שנאמר לא ימוש ספר התורה הזה מפיו יכול דברים ככתבן תלמוד לומר ואספת דגנך הנהג בהן מנהג דרך ארץ דברי רבי ישמעאל רבי שמעון בן יוחי אומר אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה וקוצר בשעת קצירה ודש בשעת דישה וזורע בשעת הרוח תורה מה תהא עליה אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי אחרים שנאמר ועמדו זרים ורעו צאנכם וגו' ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי עצמן שנאמר ואספת דגנך ולא עוד אלא שמלאכת אחרים נעשית על ידן שנאמר ועבדת את אויביך וגו' אמר אביי הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידן כרבי שמעון בן יוחי ולא עלתה בידן

6. הרב קוק, עין אי"ה על שבת לא.

והציפייה כולל שימת עין תדירית וגם באין שום הכרה גלויה חיצונית אל הישועה כמו שהמצפה עומד ימים על שנה לפעמים גם אין לפניו דבר מחודש ולא יעזוב עמדתו ועוד כלול בזה שבכל עת מצא איזו הערה שיראה ראוי לעשות איזה דבר לישועה יחיד פעולתו ולא יעזוב, כמו שהמצפה בראותו ע"פ צפייתו שבא שעת מעשה, לברירה או הגנה מאיזה אויב ואלה, עליו לעשות מה שדרוש לטובת המצב, כן יזרז לעת נכון בלי איחור רגע וזמן

7. שיר השירים, פרק ה'

ב אֲנִי יְשָׁנָה וְלִבִּי עָר; קוֹל דּוֹדִי דּוֹפֵק, פִּתְחִי-לִי אֲחֹתִי רְעִיתִי יוֹנָתִי תַמְתִּי--שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא-טַל, קוֹצוֹתִי רִסְיִסִי לֵילָה. ג פִּשְׁטָתִי, אֶת-פִּתְחֵתִי--אֵיכָכָה, אֶלְבָּשָׁנָה; רִחְצֵתִי אֶת-רִגְלִי, אֵיכָכָה אֶטְנֹפֶס. ד דּוֹדִי, שֶׁלַח יָדוֹ מִן-הַחֹר, וּמַעֲי, הִמּוּ עָלַי. ה קִמְתִּי אֲנִי, לַפֶּתַח לְדוֹדִי; וְיָדִי נָטַפּוּ מוֹר, וְאֶצְבָּעֵתִי מוֹר עֵבֶר, עַל, כַּפּוֹת הַמְּנַעֵל. ו פִּתְחֵתִי אֲנִי לְדוֹדִי, וְדוֹדִי חֲמֵק עֵבֶר; נִפְשִׁי, יֵצֵאָה בְּדַבְרוֹ--בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאֵתִיהוּ, קִרְאֵתִיו וְלֹא עָנְנִי. ז מִצְאֵנִי הַשְׁמָרִים הַסְּבִיבִים בְּעִיר, הַכּוֹנִי פְצָעוֹנִי; נִשְׁאֹו אֶת-רִדְדִי מֵעָלַי, שְׁמָרִי הַחַמּוֹת.

8. הגרי"ד סולובייצ'ק, קול דודי דופק

היהדות הקפידה מאוד על איסור חימוץ השעה. בת תודעת זמן רגשית היא. שהייה כלשהיא נחשבת על ידה לפשע. האדם מפסיד לפעמים את עולמו בשל חטא אחד – "ויתמהמה". מהו איסור נותר – אם לא איחור שעה? מהו עוון חילול שבת – אם לא עשיית מלאכה רגע אחד אחרי שקיעת החמה שמותרת היתה רגע אחד לפני? במה מתבטא ביטול מצוות, אם לא בהתמהמהות של דקים אחדים, כגון קריאת שמע לאחר זמנה, נטילת לולב אחרי ביאת השמש וכדומה?

... מהי תמצית שיר השירים אם לא תיאור ההתמהמהות הפרדוקסלית והטרגית של הרעה, שכורת אהבה והלומת געגועים, כשהשעה, רפודת מורא הוד, שחקה לה – אם לא חימוץ הזדמנות הרת עולם גדולה ונשגבה שעליה חלמה ולמענה נלחמה, שאותה בקשה וחיפשה בכל להט נפשה?

... מה היה תגובתו לקול הדוד הדופק, לשפע חסדו ופלאיו? הירדנו ממשכבנו ופתחנו מיד את הדלת, או המשכנו לנוח כרעה ההיא, והתעצלנו לרדת ממטנתנו? – "פשטתי את כתנתי – איככה אלבשנה? רחצתי את רגלי – איככה אטנפם?"

... עלינו, נאמני היהדות, מוטלת היתה החובה להאזין ביתר קשב ל"קול דוד" הדופק, ולהיענות לו מיד במאמצים כבירי מעש. על הכתוב "והשימותי אני את הארץ" אומר רש"י ז"ל בשם תורת כהנים "זו מדה טובה לישראל, שלא ימצאו האויבים נחת רוח בארצכם, שתהא שוממה מיושביה". ארץ ישראל לא תוכל להבנות על ידי שום אומה ולשון. רק ישראל בכחם להפוך אותה לארץ נושבת ולהפריח את שוממותיה. הבטחתו של בורא העולם הפכה עובדה מפליאה בתולדות ארץ ישראל בתקופות שונות. אסור לשכוח אף לרגע, שארץ ישראל משכה אליה כאבן שואבת אם את אומות העולם – הנוצרים והמושלמים. מסעות הצלב בימי הבינים נערכו מתוך מטרה לכבוש את ארץ ישראל ולהושיב בה אוכלוסיה נוצרית. כל עמלם של נושאי הצלב היה לשווא. לא השתמשו בארץ אף המושלמים שנמצאו בארץ גופא לא הצליחו ליישב אותה כראוי. היא נשארה מדבר שממה "והיתה ארצכם שממה" ... אילו נתיישבה הארץ על ידי אומה חרוצה, בת חיל ותרבות; אילו היתה מאוכלסת ומפותחת כראוי, היתה זיקתנו אליה נשחקת

1. הראי"ה קוק, אגרת התשובה, שע"ח

ואם יבא אדם לחדש דברים עליונים בעסקי התשובה בזמן הזה ואל דברת קץ המגולה ואור הישועה הזרוחה לא יביט, לא יוכל לכוון שום דבר לאמיתתה של תורת אמת. כי כל זמן מאיר בתכונתו ועצת ד' אשר יעץ להחל אור גאולה מעולפת במטמוני מסתרים, כמו שאנו רואים בעינינו ומקפת בהמון נגעים של עניי הדעת סובלי חללים רוחניים – ודאי לא יועילו כל חשבונות העולים בלב אדם שמחשבותיו הבל, נגד עצת ד' העליונה אשר דיבר טוב על ישראל, לכוון אור גאולה ודרך חיים לשאר עמו, העתידים להיות כולם שבי פשע.

וכל חולשת נפש, פחדנות, רפיון רוח ומוגת לבב, כליל יחלוף. ורוח מעודד, ממלא חיי ישע ועונג ד', בגודל לבב ורוחב דעה והגיון עז, יקח את מקומו בכל הלבבות הניגשים אל ד' בהר הקודש, להצמיח פדות, בהכשרת החיים, לאומץ אלוהי המבשר צבא רב של יצירת נפשות מוכנות לעבודת גאולה וישועת אמת, ההולכות מחיל אל חיל בגבורות ישע ימין עליון.

2. שבת ל"א.

אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין, אומרים לו: נשאת ונתת באמונה? קבעת עתים לתורה? עסקת בפריה ורביה? צפית לישועה? לפלגת בחכמה? הבנת דבר מתוך דבר?

3. סנהדרין דף צ"ח.

רבי יהושע בן לוי אשכח לאלהיו, דהוי קיימי אפיתחא דמערתא דרבי שמעון בן יוחאי, אמר ליה: אתינא לעלמא דאתי? – אמר ליה: אם ירצה ארון הזה. אמר רבי יהושע בן לוי: שנים ראיתי וקול שלשה שמעתי. – אמר ליה: אימת אתי משיח? – אמר ליה: זיל שיליה לדיריה. – והיכא יתיב? – אפיתחא דרומי. – ומאי סימניה? – יתיב ביני עניי סובלי חללים, וכולן שרו ואסירי בחד זימנא, איהו שרי חד ואסיר חד. אמר: דילמא מבעינא, דלא איעכב. אזל לגביה, אמר ליה: שלום עליך רבי ומורי! – אמר ליה שלום עליך בר ליואי. – אמר ליה: לאימת אתי מר? – אמר ליה: היום. אתא לגבי אליהו. – אמר ליה: מאי אמר לך? – אמר ליה: שלום עליך בר ליואי. – אמר ליה: אבטחך לך ולאבוך לעלמא דאתי. – אמר ליה: שקורי קא שקר בי, דאמר לי היום אתינא, ולא אתא! – אמר ליה: הכי אמר לך: היום אם בקלו תשמעו.

4. שבת ל"ג:

דִּתְיָבִי רַבִּי יְהוֹדָה, וְרַבִּי יוֹסִי, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְיִתְיָב יְהוֹדָה בֶּן גֵּרִים גְּבִייתָהּ, פֶּתַח רַבִּי יְהוֹדָה וְאָמַר, כִּמְהָ נָאִים מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל אוֹמֶה זֶה - תִּקְנֵנוּ שְׁנוּקִים, תִּקְנֵנוּ גִשְׁרִים, תִּקְנֵנוּ מִרְחָצוֹת. רַבִּי יוֹסִי שִׁתַּק. נִעְנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן [בֶּן יוֹחָאִין] וְאָמַר, כֹּל מִה שִׁתַּקְנוּ - לֹא תִקְנוּ אֶלָּא לְצוּרָה עֶצְמוֹן - תִּקְנֵנוּ שְׁנוּקִים לְהוֹשִׁיב בָּהֶם זֵנוּת, מִרְחָצוֹת - לְעֵזֶן בָּהֶם עֶצְמוֹן, גִּשְׁרִים - לְטוֹל מֵהֶם מְכָסִים. הִלֵּךְ יְהוֹדָה בֶּן גֵּרִים וְסָפַר (דְּבָרִים) [דְּבָרֵיהֶם], וְנִשְׁמַעוּ לַמַּלְכוּת. אָמְרוּ, יְהוֹדָה שְׁעִילָה - יִתְעַלָּה. יוֹסִי שִׁשְׁתַּק - יִגְלָה לְצִפּוּרִי. שְׁמַעוֹן שְׁגִינָה - יִהְיֶה. אֶזֶל הוּא וּבְרִיה, טָשׁוּ בִּי מִדְּרָשָׁא. כָּל יוֹמָא הָנוּת מִיִּיתִי לְהוּ דְּבִיתָהוּ רִיפְתָּא וְכוּנָא דְּמָנָא, וּבְרַכִּי. כִּי תִקְיָף וְזִיזְרָתָא, אָמַר לִיה, לְבָרִיה, נָשִׁים דְּעֵתָן קָלָה עֲלֵיהֶן - דִּילְמָא מַצְעֵרִי לָהּ, וּמַגְלֵא לָן. אֶזֶל, טָשׁוּ בְּמַעְרָתָא. אֶתְרַחֲשׁ נִישָׁא - אֵיבָרִי לְהוּ חֲרוּבָא וְעֵינָא דְּמָנָא, (וְהוּו יִתְבִּי) וְהוּו מְשַׁלְחִי מִנִּייהוּ, וְהוּו יִתְבִּי עַד צִנְאֲרֵיהוּ בְּחֵלָא. כּוּלִי יוֹמָא גֵרִסִי, בְּעֵידָן צִלְוִי - לְבָשׁוּ, מִיכְסוּ, וּמַצְלוּ, וְהָדָר מְשַׁלְחִי מִנִּייהוּ, כִּי הִכִּי דָלָא לִיבֹלוּ. אֵייתִיבוּ תְרִיסָר שְׁנֵי בְּמַעְרָתָא. אֶתָּא אֶלְיָהוּ וְקָם אֶפְתָּחָא דְּמַעְרָתָא, אָמַר, מֵאָז לודְעִיהָ לְבָר (יוֹחָאִין) [יוֹחָאִין] דְּמִית קִיסָר, וּבְטֹל גְּזִירָתִיהָ? נִפְקוּ, חֲזוּ אֵינְשֵׁי דְקָא כְּרָבִי וְזָרְעִי, אָמַר, מִנִּיחִין חֲזִי עוֹלָם וְעוֹסְקִין בְּחֵי שַׁעָה?! כָּל מְקוֹם שְׁנוֹתֵינוּ עֵינֵיהֶם - מִיָּד נִשְׁרָף. יִצְתָה בַת - קוֹל וְאָמְרָה לָהֶם, לְהַחֲרִיב עוֹלָמִי יִצְאֲתֶם! חֲזֵרוּ לְמַעְרָתְכֶם! הִדּוּר אֶזֶל, אֵייתִיבוּ תְרִיסָר יָרְחָא שְׁתָּא, אָמְרִי, מְשַׁפֵּט רָשָׁעִים! בְּגִינְהֶם - שְׁנֵים עָשָׂר חֲדָשׁ, יִצְתָה בַת - קוֹל וְאָמְרָה, צָאוּ מִמַּעְרָתְכֶם! נִפְקוּ, כָּל הִיכָא דְהָנוּ מַחֲיִי רַבִּי אֶלְעָזָר, הָנוּ מָסִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי. אָמַר לוֹ, בְּנִי, דִּי לְעוֹלָם אָנִי וְאַתָּה. בְּהָדִי פִּנְיָא דְּמַעְלִי שְׁבִיתָא, חֲזוּ הֵהוּא סָבָא דְהָנוּ נְקִיט תְרִי מִדְּאֵנִי אָסָא, וְרָהִיט בֵּין הַשְׁמִשׁוֹת. אָמְרוּ לִיה, הֲנִי לָמָּה לָדָ? אָמַר לָהּ, לְכַבּוֹד שְׁבִית. וְתִסְגִּי לָד בְּחָד; חֲד כְּנֶגֶד "זְכוּר", וְחֲד כְּנֶגֶד "שְׁמֹר". אָמַר לִיה לִיבְרִיה, חֲזִי כִּמְהָ חֲבִיבִין מִצּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, יִתְיָב דְּעִתֵּיהוּ. שְׁמַע רַבִּי פִּנְחָס בֶּן גָּאִיר - חֲתָנִיה, וּנְפִק לְאַפִּיה. עֵינִילִיה לְבִי בְנִי, הָנוּ קָא אָרִיךְ לִיה לְבִישְׁרִיה, ... אָמַר, הוֹאִיל וְאַתְרַחֲשִׁי נִישָׁא, אֵיזִיל אֶתְקִין מִילְתָּא, דְּכִתְיָב, (בְּרַאשִׁית ל) "וַיָּבֵא יַעֲקֹב שְׁלָם". וְאָמַר רַב, שְׁלָם בְּגוֹפוֹ, שְׁלָם בְּמַמּוֹנוֹ, שְׁלָם בְּתוֹרָתוֹ. (בְּרַאשִׁית ל) "וַיִּחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר", אָמַר רַב, מְטַעַע תִּקּוּן לָהֶם. וְשְׁמוּאֵל אָמַר, שְׁנוּקִים תִּקּוּן לָהֶם. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, מִרְחָצוֹת תִּקּוּן לָהֶם.

במרוצה המאורעות, ורגל יהודית לא היתה דורסת בה. זרים היו אוכלים את טובה ואת פריה, וזכויותינו היו בטלות ומבוטלות. ברם, ארץ ישראל לא בגדה בכנסת ישראל, שמרה אמונים לה וחיכתה לגאולה כל הימים. הדעת נותנת, איפוא, שבשעה שניתנה האפשרות לכנסת ישראל לשוב לארצה, שמנעה את אוצרותיה מזרים ושמרה אותה בשבילנו, היו היהודים החורדים צריכים להזדרז לדבר מצוה גדולה וחשובה כזו, ולקפוץ בשמחה והתלהבות את תוך תוכה של עבודת הקודש – בנין וישוב הארץ. אולם, לצערנו לא נהגנו ככה. כש"השוממה", שציפתה לנו בכליון עינים עידן ועידנים, הזמינה אותנו לבוא ולגאול אותה משיממונה, וכשהדוד, אשר שמר על השממה כמעט אלף ותשע מאות שנה, וגזר, כי עץ לא יצמח בה, ומעינות לא יפרו את אדמתה, דפק בפתח הרעיה, - לא מיהרה הרעיה - אנו היהודים הדתיים - לרדת ממשכבה ולפתוח לדודה.

9. סנהדרין צח.

ואמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל וגו'.

10. הרב קוק, אורות התחיה נ"א

מקובלים אנו שמרידה רוחנית תהיה בא"י ובישראל...השלוח הגשמי אשר תבוא לחלק מהאומה, אשר ידמו שכבר באו למטרתם בולה, תקטין את הנשמה, ויבואו ימים אשר תאמר "אין בהם חפץ", השאיפה לאידיאלים נשאים וקדושים תחדל וממילא ירד הרוח וישקע, עד אשר יבא סער ויהפך מהפכה ויראה או בעליל כי חוסן ישראל הוא בקודש עולמים, באור ה' ובתורתו, בחשק האורה הרוחנית

11. דברים כ"ח

טו והיה, אם-לא תשמע בקול ה' אלהיך, לשמר לעשות את-כל-מצותיו וחקתיו, אשר אנכי מצוך היום--ובאו עליך כל-הקלות האלה, והשיגוך.

כד יתן ה' את-מטר ארצה, אבק ועפר: מן-השמים ירד עליך, עד השמדתך.

כה יתנד ה' נגף, לפני איבך--בדרך אחד תצא אליו, ובשבועה דרכים תנוס לפניו; והיית לזעוה, לכל ממלכות הארץ.

כו והייתה נבלתך למאכל, לכל-עוף השמים ולבהמות הארץ; ואין מחריד.

כז יבכה ה', בשגעון ובערון; ובתמחון, לבב.

כט והיית ממשש בצהרים, כאשר ימשש העור באפלה, ולא תצליח, את-דרכיך; והיית אד עשוק וגזול, כל-הימים--ואין מושיע.

לב בגיד ובגתיד נתנים לעם אחר, ועיניך ראות, וכלות אליהם, כל-היום; ואין לאל, ידך.

לג פרי אדמתך וכל-גידעך, יאכל עם אשר לא-ידעת; והיית, רק עשוק ורצוץ--כל-הימים.

לד והיית, משגוע, מפראה עניך, אשר תראה.

לו והיית לשפחה, למשעל ולשנינה--בכל, העמים, אשר-ינהגך ה', שמה.

מח ועבדת את-איבך, אשר ישלחנו ה' בך, ברעב ובצמא ובעירם, ובחסר כל; ונתן על ברזל, על-צנאך, עד השמידו, אתך.

מט ישא ה' עליך גוי מרחק מקצה הארץ, כאשר ידעה הנשר: גוי, אשר לא-תשמע לשנו.

נ גוי, עז פנים, אשר לא-ישא פנים לזקן, ונער לא יחן.

סב ונשארתם, במתי מעט, תחת אשר הייתם, ככוכבי השמים לרב: כי-לא שמעת, בקול ה' אלהיך.

סד והפיצך ה' בכל-העמים, מקצה הארץ ועד-קצה הארץ; ועבדת שם אלהים אחרים, אשר לא-ידעת אתה ונאבדת--עץ ואבן.

סה ובגוים ההם לא תרגיע, ולא-יהיה מנוח לך-רגלך; ונתן ה' לך שם לב רגז, וכליון עינים ונדאבון נפש.

סו והיו חסיד, תלאים לך מנגד; ופחדת לילה ויומם, ולא תאמין בחיך.

סז בפקר תאמר מי-יתן ערב, ובערב תאמר מי-יתן בקר--מפחד לבבך אשר תפחד, ומפראה עיניך אשר תראה.

12. דברים כ"ט

כא ואמר הדור האחרון, בגיכם אשר יקומו מאחריכם, והנכרי, אשר יבא מארץ רחוקה; וראו את-מכות הארץ ההוא, ואת-תחלואיה, אשר-חלה ה', בה. כב גפרית ומלח, שרפה כל-ארצה--לא תזרע ולא תצמח, ולא-יעלה בה כל-עשב: כמהפכת סדם ועמרה, אדמה וצביים, אשר הפך ה', באפו ובחמתו. כג ואמרו, כל-הגוים, על-מה עשה ה' ככה, לארץ הזאת; מה חרי האף הגדול, הזה. כד ואמרו--על אשר עזבו, את-ברית ה' אלהי אבותם: אשר פרת עמם, בהוציאו אתם מארץ מצרים. כז ויתשם ה' מעל אדמתם, באף ובחמה ובקצף גדול; וישלכם אל-ארץ אחרת, פיוס הזה.

13. דברים ל"א

טז ואמר ה' אל-משה, הנך שכב עם-אבתיך; וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר-הארץ, אשר הוא בא-שמה בקרב, ועזבני, והפך את-בריתי אשר כרתי אתו.

יז וחרה אפי בו ביום-ההוא ועזבתים והסתרתני פני מהם, והיה לאכל, ומצאהו רעות רבות, וצרות; ואמר, ביום ההוא, הלא על פי-אין אלהי בקרבי, מצאוני הרעות האלה.

יח ואנכי, הסתר אסתיר פני ביום ההוא, על כל-הרעה, אשר עשה: כי כנה, אל-אלהים אחרים.

יט ועתה, כתבו לכם את-השירה הזאת, ולמדו את-בני-ישראל, שימיה בפייהם: למען תהיה-לי השירה הזאת, לעד--בבני ישראל.

כ כי-אביאנו אל-האדמה אשר-נשבעתי לאבותינו, זבת חלב ודבש, ואכל ושב, ונדשו; ופנה אל-אלהים אחרים, ועבדום, ונאצונו, והפך את-בריתי.

כא והיה כי-תמצאן אתו רעות רבות, וצרות, וענתה השירה הזאת לפניו לעד, כי לא תשכח מפי זרעו: כי ידעתי את-יצרו, אשר הוא עשה היום, בטרם אביאנו, אל-הארץ אשר נשבעתי.

14. דברים ל'

א והיה כי-יבאו עליך כל-הדברים האלה, הברכה והקללה, אשר נתתי, לפניך; ונשבת, אל-לבבך, בכל-הגוים, אשר הדיחך ה' אלהיך שמה.

ב ושבך עד-ה' אלהיך, ושמעת בקלו, ככל אשר-אנכי מצוך, היום: אשה ובני, בכל-לבבך ובכל-נפשך.

ג ושב ה' אלהיך את-שבותך, ורחמך; ושב, וקבצך מפל-העמים, אשר הפיצך ה' אלהיך, שמה.

ד אם-יהיה נדחך, בקצה השמים--משם, יקבצך ה' אלהיך, ומשם, יסחך.

ה והביאך ה' אלהיך, אל-הארץ אשר-ירשו אבותיך--וירשתה; והיטבך והרבך, מאבותיך.

ו וימל ה' אלהיך את-לבבך, ואת-לבב זרעך: לאהבה את-ה' אלהיך, בכל-לבבך ובכל-נפשך--למען חייך.

15. יחזקאל ל"ז

כה אמר ה' אלקים, לעצמות האלה: הנה אני מביא בכם, רוח--וחייתם. ו ונתתי עליכם גידים והעליתי עליכם בשר, וקרמתי עליכם עור, ונתתי בכם רוח, וחייתם; וידעתם, כי-אני ה'...

לכן הינבא ואמרת אליהם, כה-אמר אדוני ה', הנה אני פותח את-קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם, עמי;

והבאתי אתכם, אל-אדמת ישראל. יג וידעתם, כי-אני ה': בפתחי את-קברותיכם, ובהעלותי אתכם מקברותיכם--עמי.

יד ונתתי רוחי בכם וחייתם, והנחתי אתכם על-אדמתכם; וידעתם כי-אני ה', דיברתי ועשיתי--נאום-ה'. {פ}.